

Pani
Jolanta Kowalczyk
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Mrągowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.930.2019 z dnia 3 października 2019 r. /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
 2. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie przy ul. Warszawskiej 53 w Mrągowie. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 18 października 2019 r. i zakończono w dniu 22 października 2019 r.

Przedmiotem kontroli była organizacja wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w świetle przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. PCPR/ Centrum/ Organizator/ kontrolowana Jednostka – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,
2. Regulamin – *Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie*
3. Dyrektor/ Dyrektor PCPR – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie, panią Jolantę Kowalczyk,
4. koordynator – co oznacza koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w PCPR,
5. rodziny zastępcze – rodziny zastępcze, o których mowa w art. 39 ust. 1 ustawy, funkcjonujące na terenie Powiatu,
6. Powiat – co oznacza Powiat Mrągowski,
7. wykaz – co oznacza: wykaz rodzin zastępczych wg stanu na dzień rozpoczęcia kontroli tj. 18 października 2019 r., sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia, a fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez PCPR. Ustaleń kontrolnych

dokonano w oparciu o analizę udostępnionej dokumentacji, ustne i pisemne wyjaśnienia pani Jolanty Kowalczyk – Dyrektora PCPR w Mrągowie oraz informacje udzielone przez koordynatorów, zatrudnionych w Centrum w dacie kontroli.

Działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością i uchybieniem**

U S T A L E N I A K O N T R O L I

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych Jednostki

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie jest jednostką organizacyjną Powiatu Mrągowskiego. Zarządzeniem Nr 55/2011 Starosty Mrągowskiego z dnia 30 grudnia 2011 roku, Kontrolowana Jednostka została wyznaczona na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Mrągowskim.

Aktualną strukturę organizacyjną oraz zakres działań PCPR określa *Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie*, zatwierdzony Uchwałą Nr 54/502/2016 Zarządu Powiatu Mrągowskiego z dnia 29 marca 2016 r. Wprowadzono do niego zmiany Uchwałą Nr 139/1342/2017 z dnia 14 listopada 2017 r., a następnie Uchwałą Nr 39/263/2019 z dnia 13 sierpnia 2019 r. **/akta kontroli str. 2-37/**

W strukturze PCPR wyodrębniono Zespół ds. rodziny, pieczy zastępczej i realizacji świadczeń, który realizuje zadania Organizatora i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W jego skład wchodzi Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, a powołano go Zarządzeniem Nr 13/2012 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie. Ww. zarządzenie określa jego zadania oraz skład osobowy zespołu **/akta kontroli str. 38-45/**.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści powyższych dokumentów organizacyjnych.

2. Stan zatrudnienia pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, realizujących zadania z zakresu udzielania wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w PCPR realizowało 11 pracowników, w tym: 4 koordynatorów, pracownik socjalny, 4 pedagogów, 2 psychologów. Podczas przeprowadzania czynności kontrolnych, zgodnie z informacją stanowiącą **akta kontroli str. 46-49**, zadania z ustawy były realizowane przez:

- pracownika socjalnego (umowa o pracę w wymiarze 40 godz. tygodniowo),
- 2 koordynatorów (2 etaty, umowa o pracę, w wymiarze 40 godz. tygodniowo każdy, w systemie zadaniowego czasu pracy),
- pedagoga (umowa zlecenie, w wymiarze 48 godz. miesięcznie),
- psychologa (umowa zlecenie, w wymiarze 24 godz. miesięcznie).

3. Zgodność zatrudnienia koordynatorów z wymaganymi kwalifikacjami oraz zapewnienie im szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnieni w okresie objętym kontrolą, posiadali kwalifikacje wymagane na stanowisku pracy, zgodne z art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy. W tezkach akt osobowych dwóch koordynatorów znajdowały się także oświadczenia, o

których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ww. ustawy. W przypadku dwóch koordynatorów (pierwszy zatrudniony w okresie 01.11.2017 r. – 31.05.2019 r., drugi zaś w okresie 08.06.2018 r. – 31.05.2019 r.) stwierdzono brak potwierdzenia spełniania przez nich wymogu określonego w art. 78 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy tj. informacji w zakresie czy dana osoba:

- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego.

Przyczyną powstania tej nieprawidłowości była niewłaściwa organizacja pracy. Nieprawidłowość ta mogła skutkować wykonywaniem zadań koordynatora przez osobę niespełniającą ustawowo określonych warunków. W bieżącym instruktażu wskazano na konieczność weryfikowania, przy zatrudnianiu nowych pracowników na stanowisku koordynatora, spełniania przez nich wszystkich warunków określonych w art. 78 ust. 1 ustawy.

Z ustnych informacji, przekazanych przez Dyrektora PCPR, wynika, że w okresie objętym kontrolą, w stosunku do koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, nie było wszczęte żadne postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego.

Kontrola wykazała, że praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, co jest zgodne z art. 79 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto koordynatorzy nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, zgodnie z art. 79 ust. 4 ww. ustawy/**akta kontroli str. 50-52/**.

Ustalono, iż koordynatorzy podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z rodziną i z dziećmi poprzez samokształcenie oraz udział w konferencjach i szkoleniach, których wykaz stanowi **akta kontroli str. 50-52**.

W aktach osobowych znajdowały się zaświadczenia potwierdzające ukończenie ww. szkoleń.

4. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie.

W okresie objętym kontrolą na terenie Powiatu funkcjonowało łącznie 60 rodzin zastępczych, z czego 41 rodzin spokrewnionych, 10 rodzin niezawodowych, 9 rodzin zawodowych, w tym 1 pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego **/akta kontroli str. 53/**.

Zgodnie z przedłożoną informacją, stanowiącą **akta kontroli str. 54-57**, na dzień 18 października 2019 r. na terenie Powiatu funkcjonowało łącznie 46 rodzin zastępczych, w następujących formach rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem 30 rodzin/36 dzieci,
- rodzina zastępcza niezawodowa 7 rodzin/12 dzieci,
- rodzina zastępcza zawodowa 8 rodzin/21 dzieci,
- rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego 1 rodzina/5 dzieci.

5. Zapewnienie wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W PCPR nie wprowadzano w formie wewnętrznych zarządzeń odrębnych regulacji, dotyczących pracy koordynatora i sposobu jej dokumentowania. Stwierdzono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali nie więcej niż z 15 rodzinami, tym samym nie

przekroczyli limitu rodzin określonego w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /**akta kontroli str. 54-57**/.

Zespół inspektorów zbadał 7 losowo wybranych teczek aktualnie funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym:

- 3 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 1 rodziny zastępczej niezawodowej,
- 3 rodzin zawodowych, w tym 1 rodziny pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (wykaz poz. 1, 9, 16, 32, 33, 35,41 /**akta kontroli str. 54-57** /)

Wsparciem koordynatorów objętych było 21 rodzin, pozostałe 25 rodzin wspierał pracownik socjalny. W ocenie zespołu kontrolnego, zasadne jest powierzanie pracownikowi Organizatora, który pełni zadania koordynatora pieczy zastępczej w odniesieniu do osób, z którymi koordynator nie współpracuje, nie więcej niż 15 rodzin. Tak duża liczba rodzin powierzona pracownikowi socjalnemu, który zobligowany jest do wypełniania również innych zadań określonych zakresem czynności, może przyczynić się do tego, iż nie będzie on w stanie, w sposób prawidłowy realizować stojących przed nim zadań. Nadmiar obowiązków może znacząco wpłynąć na jakość świadczonej przez niego pracy i skutkować nieudzieleniem rodzinie zastępczej pomocy adekwatnej do jej potrzeb.

Zgodnie z art. 77 ust 1 ustawy rodziny zastępcze obejmuje się opieką koordynatora na ich wnioski. Analiza dokumentacji znajdującej się w aktach rodzin wykazała, iż 2 rodziny zastępcze złożyły pisemną informację, w ich aktach, iż nie wyrażają zgody na objęcie ich wsparciem koordynatora /**akta kontroli str. 58-59**/.

W przypadku 5 rodzin zastępczych, pisemnie wnioskowały one o objęcie ich opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wskazując przy tym z imienia i nazwiska osobę, z którą chcą podjąć współpracę, co należy czytać jako wyrażenie przez tę rodzinę akceptacji dla danej osoby oraz z pozytywną opinią w tym zakresie /przykład: **akta kontroli str. 60-63**/.

Należy zatem stwierdzić, że Organizator realizował obowiązek wynikający z art. 77 ust. 2 ustawy. Dyrektor PCPR wyznaczał osobę wskazaną przez rodzinę, do podjęcia z nią współpracy, informując o tym pisemnie wnioskodawcę. Rodziny zastępcze były także informowane o zmianach osobowych na stanowisku koordynatora, a tym samym miały możliwość wypowiedzenia się co do wyrażenia zgody na współpracę z nim. Dyrektor przekazywał koordynatorom w formie pisemnej wykaz rodzin, które powinny zostać objęte przez nich wsparciem /**akta kontroli str. 64-65**/.

W okresie objętym kontrolą jedna z rodzin wnioskowała o zmianę koordynatora, na co Dyrektor wyraził zgodę /**akta kontroli str. 66-68**/.

Podczas kontroli ustalono, że rodziny zastępcze pozostawały w kontakcie z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Był to kontakt osobisty w miejscu zamieszkania rodziny, telefoniczny, mailowy oraz odbywający się na terenie Organizatora. Wizyty w środowisku dokumentowane były w formie notatek służbowych oraz oświadczeń potwierdzających, że dana wizyta się odbyła, podpisywanych przez rodzinę i koordynatora /**akta kontroli str. 68-71**/.

Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach wskazała, iż cyt. „*spotkania w środowisku zamieszkania rodziny odbywają się w zależności od problemów występujących w rodzinie oraz potrzeb tej rodziny : od 1 do 3 razy w miesiącu*” /**akta kontroli str. 72**/.

Powyższe nie znalazło jednak potwierdzenia w dokumentacji przedłożonej zespołowi inspektorów. Z poczynionych ustaleń wynika, iż częstotliwość wizyt koordynatora wynosiła średnio raz na 3 miesiące. W ocenie kontrolujących taka częstotliwość wizyt w środowisku rodzin zastępczych, objętych opieką

koordynatora, może przyczynić się do braku pełnej wiedzy w zakresie potrzeb tych rodzin oraz umieszczonych w nich dzieci, tym samym może doprowadzić do narastania problemów opiekuńczo-wychowawczych. Dlatego też zasadne jest ich zintensyfikowanie i rzetelne dokumentowanie tego faktu.

Koordinatory, zgodnie z informacją stanowiącą **akta kontroli str. 73-76**, realizując powierzone im zadania z zakresu pieczy zastępczej, podejmowali m.in. takie działania:

- prowadzenie poradnictwa w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzenie rozmów z opiekunami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, dotyczących ich życia, pojawiających się problemów,
- prowadzenie negocjacji pomiędzy opiekunami zastępczymi a dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, bądź pomiędzy dziećmi, które w niej przebywają,
- zachęcanie rodzin do korzystania z pomocy specjalistów i pomoc w uzyskaniu dostępu do nich (umawianie na spotkania, motywowanie do kontynuacji podjętych działań),
- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i biologicznym w sporządzaniu i wypełnianiu dokumentów, a także w interpretacji otrzymywanych pism urzędowych,
- udzielanie wskazówek opiekunom zastępczym mającym problem z pomocą dzieciom przy odrabianiu lekcji,
- udzielanie pomocy pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych,
- informowanie rodzin o przysługujących im świadczeniach, możliwości uczestnictwa w projektach, programach korekcyjno-edukacyjnych, pomocowych,
- współpraca ze środowiskiem (np. sądy, prokuratura, ośrodki pomocy społecznej, ośrodek adopcyjny, policja, placówki oświatowe).

6. Organizacja wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu mrągowskiego, w zakresie organizacji wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, podejmowano m.in. działania z zakresu:

a) zapewnienia badań psychologicznych rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

Stwierdzono, że rodziny zastępcze zamieszkujące na teren Powiatu, poddawane były badaniom psychologicznym, w wyniku których sporządzono opinie o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ustalono, iż badania psychologiczne przeprowadzał psycholog spełniający wymagania, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 lit b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2018 r. badaniami psychologicznymi objęto 10 opiekunów zastępczych, zaś w 2019 r. do dnia kontroli – 2 opiekunów zastępczych **/akta kontroli str. 72/**.

b) zapewniania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby

Organizator zapewniał rodzinom zastępczym szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, uwzględniając potrzeby rodzin zastępczych, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oferty i propozycje szkoleń przekazywane były

rodzinom zastępczym za pośrednictwem strony internetowej oraz telefonicznie lub podczas indywidualnych rozmów.

Z przedłożonego wykazu szkoleń dla rodzin zastępczych, stanowiącego **akta kontroli str. 77-78**, wynika, iż w 2018 r. zorganizowano 10 szkoleń, w których łącznie udział wzięły 124 rodziny, zaś w 2019 r. (do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych) 1 szkolenie, w którym uczestniczyło 10 rodzin. Tematy szkoleń to:

- „*Hierarchia wartości w rodzinie*”,
- „*Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał*”,
- „*Postawy rodzicielskie*”,
- „*Weryfikacja postaw wychowawczych. Potencjał rodzicielski*”,
- „*Spotkanie z zakresu profilaktyki zdrowia kobiecego*”,
- „*Terytorium psychologiczne*”,
- „*Pierwsza pomoc przedmedyczna*”,
- „*Wychowanie do odpowiedzialności*”,
- „*Problemy prawne w rodzinach zastępczych*”,
- „*Skuteczna komunikacja*”,
- „*Dziecko z FAS w rodzinie*”.

Dyrektor poinformowała, iż w 2019 r. podjęto działania w celu przeprowadzenia szkolenia o tematyce „*Okres adolescencji – problemy, sposoby ich rozwiązania, jak rozmawiać z nastolatkiem*”, w ramach którego przewidziano 4 bloki tematyczne: charakterystyka psychologiczna okresu dojrzewania, problemy okresu dorastania, zachowania samobójcze w okresie dorastania, wskazówki i rady praktyczne dotyczące postępowania rodziców z dorastającymi dziećmi. Ww. tematyka została określona na podstawie zapotrzebowania rodzin zastępczych. Do dnia kontroli nie wyłoniono wykonawcy szkolenia /**akta kontroli str. 80-81**/.

c) zapewnienia pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Jak ustalono, w PCPR funkcjonowała grupa wsparcia dla rodzin zastępczych, prowadzona przez pedagoga. Informacje o terminach spotkań w ramach grup wsparcia były umieszczane na stronie internetowej Centrum. W 2018 r. odbyło się 7 spotkań i uczestniczyło w nich 44 rodziców zastępczych, zaś w 2019 r. (do dnia kontroli) odbyło się 5 spotkań, w których udział wzięło 36 rodziców zastępczych /**akta kontroli str. 82**/. Rodziny zastępcze biorące udział w grupach wsparcia miały możliwość omawiania na bieżąco spraw związanych z pełnieniem swojej funkcji, wzmocnienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymiany doświadczeń w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą tematyka poruszana na grupach wsparcia dotyczyła m.in. sposobów reagowania na złość dziecka, zaspokajania jego potrzeb, seksualności dzieci i nastolatków, komunikacji w konflikcie, rozmawiania z dzieckiem o jego rodzicach /**akta kontroli str. 77-78**/.

Stwierdzono, iż w badanym okresie w PCPR nie funkcjonowały rodziny pomocowe. W 2018 r. i w 2019 r. żadna z rodzin zastępczych nie zgłosiła zapotrzebowania na wsparcie rodziny pomocowej z powodu czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, dlatego też Organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie podejmował działań w zakresie zapewnienia opieki dzieciom w ww. formie /**akta kontroli str. 80**/. W ocenie zespołu kontrolnego, biorąc pod uwagę fakt, iż rodziny zastępcze mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z

wypoczynkiem, o którym mowa w art. 69 ustawy, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu, czy też nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi, wydaje się zasadne tworzenie warunków do powstawania rodzin pomocowych, poprzez np. pozyskanie deklaracji rodziny, która mogłaby pełnić funkcję rodziny pomocowej, w sytuacji, gdy zajdzie taka potrzeba.

Organizator zapewniał rodzinom zastępczym pomoc poprzez zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (na podstawie umowy zlecenia). W 2018 r. z tej formy wsparcia skorzystały dwie rodziny zastępcze zawodowe, które tą formę objęte były także w 2019 r. **/akta kontroli str. 80, 87/.**

d) organizowania dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy, przy zapewnianiu pieczy i wychowania dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mogą korzystać z pomocy wolontariuszy, organizowanej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Z informacji przedłożonych przez Dyrektora PCPR wynika, iż „w 2018 r. i 2019 r. żadna z rodzin zastępczych nie występowała o pomoc wolontariusza. Mimo to PCPR/Organizator podejmował próby pozyskania kandydatów na wolontariuszy (...). Poszukiwania te nie przyniosły efektów”. Ponadto wskazał, iż ta forma pomocy spotkała się z brakiem zainteresowania ze strony osób mogących zostać wolontariuszami, jak i ze strony rodzin zastępczych **/akta kontroli str. 80/.** Niemniej jednak, biorąc pod uwagę fakt, iż Organizator jest zobligowany do organizowania dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy, jeśli rodzina zastępcza wystąpi o taką pomoc, w ocenie zespołu kontrolnego, zasadne jest kontynuowanie działań mających na celu pozyskanie wolontariuszy i stworzenie bazy osób zainteresowanych pełnieniem tej funkcji, co umożliwi szybkie przydzielenie rodzinie zastępczej wolontariusza, w przypadku, kiedy zaistnieje taka potrzeba.

e) prowadzenia poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

W kontrolowanej Jednostce rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w pieczy zastępczej miały możliwość skorzystania z poradnictwa i terapii prowadzonych przez psychologa i pedagoga, zatrudnionych w PCPR. W okresie objętym kontrolą psycholog objął wsparciem 26 rodzin zastępczych i 10 dzieci, zaś pedagog 14 rodzin i 19 dzieci **/akta kontroli str. 94/.**

Ustalono, iż zakres poradnictwa psychologicznego obejmował m.in. trudności wychowawcze z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych, relacje z rodzicami zastępczymi oraz biologicznymi, trudności dzieci w radzeniu sobie z emocjami. Odbywało się ono w ramach indywidualnych konsultacji psychologicznych, a w przypadku kiedy zachodziła konieczność, prowadzona była indywidualna terapia. Podejmowane przez psychologa działania były dokumentowane w *Karcie pomocy indywidualnej* /przykład: **akta kontroli str.95-98/.**

Poradnictwo pedagogiczne dotyczyło przede wszystkim wspierania rodziców zastępczych we właściwym wypełnianiu swojej funkcji, poprzez wyszukiwanie odpowiednich metod pracy z dziećmi, przygotowania dzieci do kontaktów z rodziną biologiczną. Podejmowane przez

pedagoga czynności znalazły odzwierciedlenie w dokumentacji przedłożonej kontrolującym /przykład: **akta kontroli str. 99-100/**.

Konsultacje specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) odbywały się po uprzednim ustaleniu terminu spotkania. Ponadto informacje dotyczące godzin, w jakich było świadczone poradnictwo przez ww. specjalistów na bieżąco publikowane były na stronie internetowej. Nadmienić należy, iż wsparcia rodzinom udzielali także koordynatorzy, co znajdowało potwierdzenie w prowadzonej przez nich dokumentacji.

W przypadku zgłaszania przez rodziny zastępcze trudności w funkcjonowaniu dzieci w środowisku domowym i szkolnym, pracownicy Organizatora informowali je o możliwości skorzystania z oferty Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mrągowie. Umożliwiali również skorzystanie z konsultacji psychiatrycznych poprzez wskazywanie jednostek świadczących tego typu usługi. Ponadto ustalono, iż w przypadku zgłoszenia przez rodzinę zastępczą potrzeby skorzystania z doradcy zawodowego, PCPR był w stanie zapewnić taki rodzaj poradnictwa, bowiem jeden z jego pracowników posiadał uprawnienia w tym zakresie /**akta kontroli str. 79-80, 94/**.

f) zapewnienia pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Stwierdzono, iż Organizator zapewniał osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą pomoc prawną. Świadczona ona była przez radcę prawnego zajmującego się obsługą prawną Centrum. W 2018 r. z indywidualnych konsultacji prawnych skorzystało 4 opiekunów zastępczych, zaś w 2019 r. – 5 opiekunów zastępczych. Ponadto 07 listopada 2018 r. odbyło się spotkanie szkoleniowo-doradcze, w ramach którego radca prawny omawiał najistotniejsze zagadnienia prawne z zakresu pieczy zastępczej. Wzięło w nim udział 35 opiekunów zastępczych. Spotkania takie organizowane były raz w roku. Kolejne zaplanowano na listopad 2019 r. Ustalono również, iż opiekunowie zastępczy byli informowani przez pracowników Organizatora o instytucjach świadczących bezpłatną pomoc prawną, znajdujących się w pobliżu miejsca zamieszkania rodzin zastępczych /**akta kontroli str. 79/**.

g) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, Organizator zapewniał rodzinom zastępczym możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego oraz pedagogicznego, mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Podczas prowadzonych spotkań w ramach grup wsparcia, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez rodziny, prowadzono na bieżąco szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje rodzin i przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu.

Rodziny zastępcze z terenu Powiatu uczestniczyły w pikniku rodzinnym, zorganizowanym przez PCPR w dniach 30 maja 2018 r. oraz 30 maja 2019 r. z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Miały możliwość wspólnego spotkania się i podzielenia się radościami,

doświadczeniami i problemami, związanymi z wypełnianiem przez nie funkcji rodziny zastępczej /akta kontroli str. 85, 101-102/.

7. Pozostałe ustalenia

[Redacted content]

8. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować można, że w okresie objętym kontrolą, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie zapewniało rodzinom zastępczym dostęp do różnych form wsparcia, przewidzianych w art. 76 ustawy.

W opinii organu nadzoru istotnym wydaje się wzmoczenie częstotliwości wejść koordynatora w środowisko, bowiem jest on osobą, która pozostaje w bezpośrednich relacjach z rodzinami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, a tym samym odgrywa w tym systemie istotną rolę.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowością i uchybieniem, działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za jego powstanie, stosownych działań, mających na celu jego wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. Dokonywać weryfikacji, czy osoba zatrudniona na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej spełnia wszystkie warunki określone w art. 78 ust. 1 ustawy.
2. Wzmocnić nadzór wewnętrzny nad sposobem i jakością wykonywania przez koordynatorów zadań z zakresu pieczy zastępczej.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019 poz. 1111 ze zm.).

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO**

Joanna Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Agnieszka Brzozowska – główny specjalista
Katarzyna Stefanowska – główny specjalista